

HINTS CopyRight

Jaargang 4

-

nummer 1

mei 2008

foto: www.hetenvoig.nl

HINT Nederland - Postbus 3074 - 5203 DB is-Hertogenbosch

TNT Post
Port betaald

Pubers

In dit nummer o.a.:

- 2 **Een puber, wat is dat?**
wat zegt Wikipedia, wat zegt u?
- 3 **Pubers? Genieten maar!**
zo kan de puberteit ook verlopen
- 4 **Kun je leerlingen verantwoordelijkheid geven voor hun leerproces**
verantwoordelijkheid leren nemen met hulp van het conflictdiagram
- 6 **Het puberbrein ontraadseld**
drie fasen van de puberteit, moet het onderwijs zich aanpassen?
- 8 **"Ik dacht dat dit mijn studie was"**
scholieren moeten vaak te vroeg een keuze maken
- 9 **Erkenning van verworven competenties**
gebroken schoolopleidingen zijn te repareren
- 10 **De grote verbouwing**
over de veranderingen in het puberbrein

HINTS CopyRight is een uitgave van

Redactioneel

In dit nummer staat een aantal artikelen over de puberteit; voor sommige ouders een onontkoombare ramp, voor andere ouders een gezellige tijd die weinig conflictsituaties oplevert.

De omstandigheden zijn niet altijd optimaal. Ouders zitten in een drukke periode van hun leven. Binnen een gezin verschillen kinderen van karakter. Het ene kind zoekt heftiger naar zelfstandigheid dan het andere, een kind dat weinig problemen geeft of een beetje stil is wordt gemakkelijker over het hoofd gezien dan het kind dat heftig tekeer gaat en grenzen gaat opzoeken.

De redactie wil benadrukken dat ouders die problemen tegenkomen (om het zacht uit te drukken) het niet per definitie fout doen/hebben gedaan. Als regel hebben ouders de beste bedoelingen met hun kinderen. Ze nemen beslissingen die op dat moment de juiste lijken te zijn.

Een puber, wat is dat?

Kopij

Voor een volgend nummer van de HINTS CopyRight zijn we op zoek naar artikelen over zintuigelijke prikkels en overgevoeligheid van de zintuigen. Heeft u ook een kind dat verdrinkt in het aquarium van prikkels dat klaslokaal heet. Kan uw kind geen letters onderscheiden op gekleurd papier dat zo populair is bij basisschooltoetsen. Beschrijft u de smaak van iets het liefst als een kleur, of wordt uw kind panisch als iemand hem aanraakt? Ziet u letters in kleuren, ook als ze zwart gedrukt zijn? Schrijf uw ervaringen op, zodat anderen zich kunnen herkennen en een stukje erkenning krijgen.

Uw verhalen ontvangen we graag op redactie@hintnederland.nl. Als uw artikel geplaatst wordt overleggen we vooraf met u.

Wikipedia zegt:

De puberteit (of pubescentie) is de periode waarin zowel meisjes als jongens zich van kind tot volwassene ontwikkelen, waarbij zich grote veranderingen in het lichaam voltrekken. Zij hebben ook een invloed op het gedrag. In het algemeen zijn deze veranderingen het meest opvallend tussen tien en achttien jaar. De puberteit duurt ongeveer drie jaar.

Het woord puberteit is een afgeleide van het Latijnse woord pubertas, wat wil zeggen volwassenheid. Puberen wordt soms als werkwoord gebruikt voor de manier waarop mensen (en dan jongeren in het bijzonder) zich willen afzetten tegen de gevestigde waarden. Jongeren voelen een biologische drang naar zelfstandigheid. Deze drang naar zelfstandigheid uit zich vaak in rebellie tegen het ouderlijke gezag. Deze vorm van rebellie wordt ook wel puberaal gedrag genoemd.

IQ zegt:

Een kind van zeven jaar met een IQ van 150 heeft de geestelijke ontwikkeling (ook de sociale ontwikkeling en de emotionele ontwikkeling) van een kind van 150% van zeven = ruim tien jaar.

Een kind van twaalf jaar met een IQ van 150 heeft de ontwikkeling (niet de lichamelijke en niet de ervaringsgerichte ontwikkeling) van een kind van 150% van twaalf = achttien jaar.

Bij een IQ van 130 is het 130% van acht jaar = ruim tien jaar. En 130% van veertien jaar = achttien jaar.

Wie wil de school uitleggen dat dat lastige kind in groep 4 pubergedrag heeft? En denk je dat je geloofd wordt? En de ouder? Gelooft die het ook?

Wie wil de school en de ouders uitleggen dat die veronderstelde niet goede emotionele en sociale ontwikkeling van die schoolverlater gewoon adolescentengedrag is? Gelooft u mij nog?

Wikipedia zegt:

Jongeren voelen een biologische drang naar zelfstandigheid.

De school zegt:

Met dit lastige gedrag kunnen wij niets, laat een psycholoog eens kijken.

De ouder zegt:

Thuis hebben we nergens last van.

Wat zegt u?

Arie van Kessel

Pubers? Genieten maar!

Toos en Harry Faessen

En daar zitten we dan, samen aan tafel: de tweede zoon van toen twaalf jaar, mijn vrouw en ik. Met gekromde tenen proberen we hem duidelijk te maken dat we het moeilijk vinden dat hij een krantenwijkje neemt om de luxe die hij wenst, zelf te betalen. Hij wil een telefoon met uitgebreide mogelijkheden, een psp en contactlenzen (je wilt immers een blits voorkomen hebben). 'Maar jongen, je mag nu nog lekker kind zijn. Haal je die zorgen toch nu niet al op de nek.' Hoe moeilijk is het om niet onze eigen niet-materialistische kijk op het leven ook op hem te projecteren. We begrijpen zijn wensen wel, we begrijpen dat dit een stukje persoonlijkheid is dat de jongen in zich heeft en dat dit tot ontwikkeling zal komen. Verbieden heeft geen zin. Hijzelf is wél gedreven door die materie, wij als ouders niet. Dit meningsverschil zal, wanneer wij een en ander verbieden, ongetwijfeld leiden tot frustratie bij hem. Ook kan het conflictsituaties veroorzaken. We respecteren hem uiteindelijk in zijn keuze en begeleiden hem daar zo goed mogelijk in door samen te zoeken naar de voor- en nadelen van zijn keuze. En zo waren de dagen soms een aaneenschakeling van overleg die hem, en onze andere kinderen, steeds meer vormden tot diegenen die zij al waren.

Als vader en moeder van vier intelligente kinderen, twee jongens en twee meisjes, in de leeftijd van 15, 14, 12 en 10 jaar, worden we geregeld met welgemeende gevoelens van compassie van andere ouders met pubers geconfronteerd. 'Wat afgrijselijk voor jullie, die drie pubers in huis. Dan krijgen jullie het vast zwaar voor de kiezen en moeten jullie ongetwijfeld de hele dag afzien.' Vol begrip kunnen we dat soort uitspraken alleen maar vol overtuiging tegenspreken. Voor ons als ouders is het voornamelijk genieten. Genieten van onze kinderen, van wie ze zijn en wat ze doen; voornamelijk genieten, omdat natuurlijk niet alles rozengeur en maneschijn is. In stilte hebben we altijd gehoopt dat we door onze manier van opvoeden geen recalcitrante pubers zouden creëren. Het heeft er nu alle schijn van dat dit gelukt is. Welnu, wat houdt dan die manier van opvoeden in zoals wij dat doen? Eerst een stukje achtergrondinformatie. Adolescentie, de groei naar volwassenheid, speelt zich af binnen drie dimensies. De lichamelijke ontwikkeling, de cognitieve en de sociale ontwikkeling zijn de gebieden waarbinnen het kind in betrekkelijke korte tijd een stormachtige ontwikkeling doormaakt. Naast het zichtbare feit dat de kinderlijke vormen, onder invloed van de hormonale huishouding,

naar volwassen afmetingen en contouren toegroeien, ontwikkelt zich ook de onzichtbare nieuwe capaciteit naar ingewikkelde verstandelijke activiteiten. De voor veel ouders belangrijkste verandering ligt op het sociale vlak. Kinderen ontwikkelen of zoeken naar een persoonlijke identiteit die de wisselwerking met de omgeving breed en diepgaand beïnvloedt. Dit leidt concreet vaak tot grensverleggende activiteiten en conflicten.

Wij als ouders zijn ervan overtuigd dat elk kind een persoonlijkheid in zichzelf heeft die gedurende zijn hele leven uit hem mag komen. Geheel vrij mag het de aangeboren capaciteiten en temperamenten gebruiken. En daarin zit de clou tot een harmonieus kind met een positief zelfbeeld. Gerespecteerd worden in eigen kennen en kunnen en van daaruit alle uitdagingen van de hele wereld aankunnen. Stellen wij dan als ouders geen grenzen? Ja, zeker wel. Alleen liggen deze grenzen ruim aan de linker- en ruim aan de rechterkant van het levenspad. Het kind bepaalt zelf waar het loopt: soms wat meer naar links, soms meer naar rechts, soms in het midden. Als ouders kijken we mee over de schouders van het kind en wanneer er gevaren ontstaan voor de gezondheid en veiligheid van zichzelf of anderen, grijpen we in. Onze eigen persoonlijke grens mag niet bepalend zijn.

En dat levert wel een emotionele belasting, soms zelfs frustratie, op, die we zo weinig mogelijk ventileren naar de kinderen. Wanneer we die toch kenbaar maken is dit een voedingsbodempot voor vrijwel alle conflicten in de puberteit tussen ouders en kinderen. De discipline om niet in te grijpen en geen sturing te geven aan de keuzes van het kind, hoezeer die keuzes ook indruisen tegen onze eigen persoonlijke keuzes, ervoeren wij als ouders wel geregeld als zwaar. Maar ja, wij zijn immers volwassenen, een grote meneer en mevrouw, die deze taak aankunnen. Het intense respect voor de keuzes van het kind gaat gepaard met veel goed luisteren naar het kind, begeleiding inzake voor- en nadelen van een keuze, consequenties daaraan verbonden, en het zo goed mogelijk steunen bij dingen die mis gaan. Dat kost ons als ouders veel moeite maar resulteert in kinderen die in de zogenaamde puberfase geen behoefte hebben om grenzen op te zoeken. Zij hebben immers altijd al ons vertrouwen gekregen in hun eigen capaciteiten en keuzes. Gun de kinderen die keuzevrijheid en tracht niet jullie eigen wensen, eigen verwachtingen, eigen overtuiging van 'het beste voor jou', enzovoorts, op de kinderen te projecteren. Dat resulteert in pubers waar je elke dag weer van kunt genieten.

Kun je leerlingen verantwoordelijkheid geven voor hun leerproces?

Annemie Knibbe

Sinds 1991 werk ik met leerlingen en hun ouders. Ik bezoek hun scholen en heb graag goed contact met de docenten. Door al die jaren ervaring en door mijn eigen ouderschap ben ik steeds meer gaan ervaren dat ouders de invloed die zij hebben op het (leer)gedrag van hun kinderen niet precies kennen. Eer je ervaren hebt hoe de wil van je zoon of dochter zich verhoudt tot de jouwe, is je kind opgegroeid.

De wil van de een en de wil van de ander.

Je kunt je invloed gemakkelijk overschatten of onderschatten. Het is een kunst om te herkennen welke invloed je werkelijk hebt en dat te accepteren. Die kunst is te leren.

Het is daarbij belangrijk om openlijke of verborgen tegenstellingen die er zijn tussen wat jij wilt als ouder, en wat het kind wil, te verhelderen. Het scheidt meteen al ruimte als je niet uitsluitend de wil van de een of de wil van de ander erkent, maar plaats maakt voor erkenning van beide.

Het zou een pijnlijk conflict worden en een niet lang te verdragen situatie, als je niet meteen ook plaats inruimt voor de goede redenen waarom de een A wil en de ander B. Met de dwingende wil van de ander kunnen ouders en kinderen het moeilijk hebben, maar dat geldt niet voor de oprechte behoeften, de goede en invoelbare reden waarom de ander iets wil. De werkelijke behoefte van een kind die hem doet geloven dat moet gebeuren wat hij zich had voorgenomen, is zonder meer betrouwbaar. Hetzelfde geldt voor de behoefte van de ouders die hen doet geloven dat alleen maar goed is wat zij als onvermijdelijk zien.

In de dagelijkse praktijk slagen we er niet zomaar in om zowel de wil van de een, als die van de ander op een open ma-

nier te bespreken. Onze aandacht is het ene moment helemaal in beslag genomen door wat wij zelf willen, het andere moment door wat de ander wil. Zo is het ook voor de behoeften en de wensen: het ene moment weten we waarom we iets willen, en het andere moment wat we willen.

We moeten dus iets doen om onszelf en de ander meer ruimte te geven in onze voorstelling.

Een voorbeeld uit de praktijk:

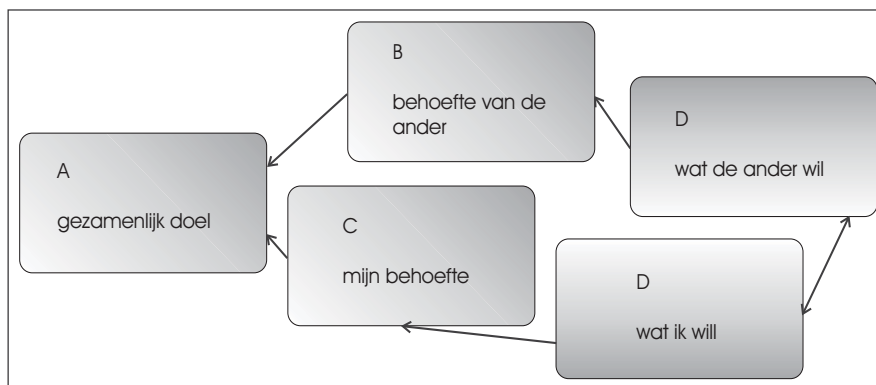
Verantwoordelijkheid leren nemen.

Tom heeft op school achterstanden opgelopen. Daar zijn redenen voor aan te wijzen in zijn persoonlijke geschiedenis en dat doet hij ook.

Op school is er bijvoorbeeld een docent die het op hem gemunt heeft. Die dwingt hem altijd om vooraan in de klas te zitten. En hij wil dat niet. Dat houdt hem nu flink van zijn werk. Hij vindt dat hij slecht bejegend wordt. Tom hoopt dat ik begrijp dat dit niet fijn is. Hij heeft behoefte aan begrip.

Hij wil dus dat ik iets denk waardoor zijn gedrag begrijpelijk is, maar ik wil liever dat hij zelf denkt en kan kiezen wat voor

In mijn werk gebruik ik graag het onderstaande grafisch denkmiddel. Daarmee kunnen ouders en kinderen alle kanten van een conflict zien in hun logische samenhang en er een weg doorheen vinden naar helderheid en nieuwe inzichten.

Naast dit denkmiddel voor het conflict of dilemma, zijn er twee andere denkmiddelen: een voor het verwerven van inzicht in negatieve gevolgen van gedrag en een voor het zelf ontwikkelen en uitvoeren van plannen die zowel uitdagend als haalbaar zijn. Met deze denkmiddelen ontstaat ruimte voor wederzijds respect, logisch redeneren en enthousiasme. Zo wordt het mogelijk jezelf en de ander verantwoordelijkheid te leren nemen.

Ze zijn ook toe te passen op leerstof.

Deze denkmiddelen en inzichten zijn ontwikkeld door E. Goldratt. De theorie is bekend onder de naam Theory of constraints for education, tocfé.

hem het beste is. Zo kan ik hem verantwoordelijkheid leren nemen. Ik geef hem dus wat hij nodig heeft om te kunnen denken. Een denkmiddel, in dit geval het conflictdiagram. En dan begrip, van harte!

Ik vraag hem op een post-it te schrijven wat hij wil, en op een andere wat de docent wil. Dat doet hij, het boeit hem wel om dit zo te onderzoeken. Twee post-its met twee dingen die hij wil, dat is al heel anders dan óf zijn wil óf die van de meester, zoals hij dat eerst beleefde. Hij plakt ze op een blanco vel papier en zucht eens diep.

Dan vraag ik hem waarom hij niet vooraan wil zitten. Hij weet heel goed waarom: hij wil gerespecteerd worden. Dat komt ook op een post-it, links, onder "behoeften". Hij vindt het echt fijn dat hem dat eens gevraagd wordt en dat ik het een heel begrijpelijke behoefte vind. Iedereen wil gerespecteerd worden.

"En wat voor goede reden heeft de docent om jou vooraan te willen zien?"

"Die docent heeft geen goede reden."

Ook dat komt op een post-it: "Hij heeft geen goede reden", en: "Hij wil mij vernederen".

"Is dat werkelijk zo?" vraag ik hem.

Ja, hij weet het zeker.

"Hoe weet je dat?" vraag ik hem.

Daar denkt hij over na. Hij is wel eens eerder vernederd en hij wil niet dat dit nog eens gebeurt. Dat wil hij hier eigenlijk ook mee duidelijk maken. Hij wil het er gewoon nog eens over hebben, hoe erg dat was.

Die post-its over de bedoelingen die hij de docent toeschrijft zijn dus overtuigingen van hem. Omdat het volgens hem vernederend bedoeld is, wil hij dus niet vooraan zitten. Logisch.

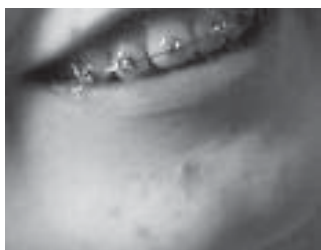
"Maar waarom wil die docent dat nou echt?"

Tom geeft eerlijk toe dat hij dat niet weet en zet een vraagteken in het lege vakje van de behoefte van de ander. Hij vindt het een goed idee om, met deze landkaart van het conflict in de hand, de volgende dag zelf naar de docent toe te gaan en het hem te vragen. Hij zal eerst vragen aan de docent of die even tijd voor hem heeft.

De docent vindt het al een poos moeilijk dat hij zo gewantrouwd wordt, maar met dit overzicht en de open vraag die hem gesteld wordt, krijgt hij de ruimte om zijn werkelijke behoefte uit te spreken. Hij wil goed contact met de leerling, daarom wil hij hem vooraan in de klas hebben.

Deze leerling was verrast en overtuigd. Hij vond het de rest van het jaar leuk om vooraan te mogen zitten en verborg zijn rekenwerk niet meer. Tom bleek een goede rekenaar te zijn en nu werd dat ook zichtbaar in de resultaten. Ook de leraar was heel tevreden, ze konden nu gezellig werken samen. Dat vonden ze het allerbelangrijkste!

Tom vond het fijn en vanzelfsprekend om het conflictdiagram toe te passen in andere situaties, maar ook in leerstof. Het vraagt even oefenen, maar dan vergeet je niet meer hoe het moet.

Zie voor meer informatie:
www.tocfe.nl

Zestien jaar

Na het lezen van 'Het puberbrein ontraadseld', realiseer ik me weer, dat ik zestien was toen ik in 1966 eindexamen deed (toen nog hbs). Het jaar voor het eindexamen gingen we met de meisjes van de klas naar een middag waar beroepsvoorlichting werd gegeven. Vooral veel beroepsopleidingen, leidster in de jeugdzorg, loketiste bij de NS (werd blijkbaar een echt vrouwenberoep gevonden), accountant (saai verhaal!) en een enkele universitaire studie werden daar gepromoot.

Geheel volgens het artikel van Jolles, viel onmiddellijk de opleiding voor werker in de jeugdzorg af, omdat de vrouw die hierover voorlichting gaf, er in onze ogen afzichtelijk uitzag en haar verhaal ons ook niet aanstond (ze zat met acht kinderen in de bus en de chauffeur dacht dat het haar eigen kinderen waren, grappig!). Van de universitaire studies bleef alleen sociologie overeind om al even logische redenen. Ik zag echt niet het beroepsperspectief van deze studie. De kreet 'je kunt er alle kanten mee op', gaf de doorslag.

Van de studie sociologie heb ik veel opgestoken, al is dat niet zo gemakkelijk aan te wijzen. Het plannen en het studeren zelf was totaal nieuw voor me, omdat ik als 'relatieve onderpressteerder' me op school nooit erg had hoeven inspannen. Ook leidde het verenigingsleven nogal af (wat heerlijk al die feesten na die stomme school). Na het eerste jaar sociologie heb ik drie weken 'sociale geografie' gedaan. Hier struikelde de studie over het onderdeel 'Kaartjes tekenen'. Toch maar verder met sociologie, waar ik statistiek leuk bleek te vinden, terwijl iedereen dat het ergste vak vond! Een studie Scandinavische talen een aantal jaren later paste uiteindelijk beter bij me. Toen was ik tweeëntwintig jaar. Jolles heeft gelijk! Echte passie (en daardoor motivatie), rustig opgevolgd door nog vele andere.

Ik ben vast niet de enige die meer dan één passie heeft. Mijn looptijd is zes tot tien jaar. Daarna moet er echt weer iets nieuws worden bedacht. Dit heeft me op allerlei terreinen gebracht, die overigens alle wel met taal en onderzoek hadden te maken.

Frouke I. Welling

UrWay.nl: een uitkomst?

UrWay.nl (spreek uit: Your Way) is een online leervoorziening voor leerplichtige jongeren die het aantoonbaar niet redden binnen het reguliere onderwijs. Er zijn allerlei voorzieningen voor deze groep, maar UrWay is bedoeld voor de groep waar ook deze mogelijkheden geen uitkomst bieden. Is dit nodig? Dat is schrikken voor sommige lezers, maar het is wel de realiteit voor een groep ouders en hun pubers. Als het lukt om op deze manier je diploma te halen, is het wel de manier op een vervolgoeding te kunnen doen.

Het programma UrWay.nl beoogt voortijdig schoolverlaters weer 'aan het leren' te krijgen, geïnspireerd op het Engelse NotSchool.net concept. Hierbij wordt een virtuele online leeromgeving aangeboden aan niet-schoolgaande en leerplichtige jongeren, die hun draai binnen het huidige schoolsysteem niet hebben kunnen vinden. In het programma wordt de deelnemer maximaal uitgenodigd om eigen kwaliteiten, interesses en vaardigheden te ontdekken en te ontwikkelen. Oftewel: doe het op jouw manier! Vanaf november 2007 is in de Randstad een pilot van één jaar gestart, waarin dit leerconcept met een eerste groep van zestig jongeren in de praktijk wordt gebracht. De resultaten van de pilot worden gebundeld en uitgewerkt in een draaiboek voor opschaling binnen Nederland.

UrWay.nl wordt gesubsidieerd door het ministerie van OCW vanuit het Programma Maatschappelijke Sectoren & ICT. Kijk op www.urway.nl voor meer informatie.

Frouke I. Welling

Het puberbrein ontraadseld

Marilse Eerrens

Tot voor enkele jaren ging de wetenschap ervan uit dat het brein volgroeid was op twaalfjarige leeftijd. Inmiddels is, onder meer met behulp van MRI-scans, aangetoond dat de ontwikkeling van de hersenen doorloopt tot na het twintigste levensjaar. In de vroege en late puberteit vinden de grootste veranderingen plaats, vooral in de voorste hersendelen, de zogenaamde prefrontale cortex. Dit gebied heeft alles te maken met de plannings- en controlefuncties. Iemand met een volledig ontwikkelde prefrontale cortex is in staat om:

- prioriteiten te stellen
- bepaalde doelen te halen door zelf initiatieven te nemen
- de gevolgen te overzien van het eigen handelen en daarmee dus ook de mogelijkheid om zich voor te kunnen stellen wat zijn gedrag voor gevolgen heeft voor een ander of voor de maatschappij
- impulsieve neigingen te onderdrukken
- emoties in bedwang te houden
- keuzes te kunnen maken op grond van rationele, sociale en emotionele criteria
- te anticiperen op acties van anderen, zowel op korte als op lange termijn

Vroege adolescentie

Om in dit ideale stadium aan te komen, doorloopt het puberbrein drie fasen.

De eerste fase, de zogeheten vroege adolescentie, loopt van ongeveer tien tot vijftien jaar - het begin en de eindtijd verschilt per kind.

In deze fase worden kinderen beïnvloed door hormonen én door het proces van de hersenrijping. Ze zijn door dit hele proces verhoogd emotioneel en reageren gevoeliger op allerlei zaken. Tegelijkertijd zijn ze erg gericht op het bevredigen van hun directe behoefte. Ze zoeken een smaaksensatie, een emotionele sensatie, een lichamelijke sensatie en ze willen alles het liefst hier en nu beleven. Zin in chocola betekent: nu een Mars kopen!

Middel-adolescentie

In de tweede fase, de middel-adolescentie die loopt van ongeveer veertien tot zestien jaar, zijn pubers geneigd om veel risico's te nemen: ze willen graag dingen doen die hen een gevoel van sensatie geven en letten daarbij niet op de consequenties van hun gedrag. Jelle Jolles geeft het voorbeeld van een vijftienjarige jongen die met zijn snowboard langs de rand van een zwarte piste glijdt. Hij ziet, in tegenstelling tot zijn moeder die onder aan de helling staat, geen enkel gevaar. De hele situatie roept geen angstbeelden bij hem op, gewoon omdat hij de consequenties van een mogelijk ongeluk niet kan overzien. Sterker nog, hij bedenkt niet eens dat de kans groot is dat er een ongeluk gebeurt. En als hij zich dat toevallig toch realiseert, dan blijft dat een 'plat' beeld. Het voorgestelde ongeluk roept helemaal geen emoties bij hem op.

Late adolescentie

In de derde fase, de zogenaamde late adolescentie die loopt van ongeveer zestien tot ongeveer tweeëntwintig

jaar, vindt het integratieproces plaats.

Dat zorgt er uiteindelijk voor dat mensen complexer gedrag kunnen gaan vertonen. De adolescenten leren geleidelijk aan meer rekening te houden met de sociale en emotionele gevolgen van hun gedrag, maar ook met de lange-termijn-effecten.

Deze hele ontwikkeling gaat gepaard met een verfijning van de organisatie in het brein. Dat heeft uiteindelijk tot gevolg dat de jong volwassene steeds meer grip krijgt op zijn eigen doen en laten en in staat is weloverwogen keuzes te maken, zichzelf te evalueren en zondig zijn gedrag aan te passen aan de geldende sociale norm. Zo zal een jong-volwassene wiens prefrontale cortex al tamelijk ver ontwikkeld is, beter weerstand kunnen bieden aan de sociale druk om iets te doen waar hij eigenlijk niet helemaal achter staat, dan een puber.

'Veertien- tot zestienjarigen letten nog niet op de consequenties van hun gedrag'

Dit werd op een mooie manier duidelijk gemaakt door de onderzoekers Gardner en Steinberg. In een experiment lieten zij drie verschillende groepen een computerspelletje spelen waarbij de deelnemers moesten doen alsof ze aan het autorijden waren. De eerste groep bestond uit adolescenten tussen de dertien en zestien jaar, de tweede groep uit jeugdigen tussen de achttien en tweeëntwintig jaar en de derde groep uit volwassenen ouder dan vierentwintig. Halverwege het spel kwam er een vriend of vriendin over de schouder meekijken. Opvallend was dat alle drie de groepen even goed 'reden' als ze alleen waren, maar dat met name de adolescenten tussen dertien en zestien véél roekelozer werden als hun vriend of vriendin met hen meekeek. De jeugdigen hadden minder last van dit effect - zij werden hooguit iets roekelozer - en de volwassenen veranderden hun gedrag niet.

Seks en gevoel

Voor een ander voorbeeld van het nog niet volledig ontwikkelde puberbrein wijst Jolles op de soms nogal onverschillige en botte manier waarop pubers omgaan met seksuele gevoelens van hun leeftijdsgenoten. Hij haalt een filmpje aan dat werd gemaakt door Mijn-Kind-Online-hoofdredacteur Justine Pardoën en Remco Pijpers, specialist jeugd en internet van KPN.

In dat filmpje vertelt een dertienjarig meisje hoe zij via de msn, onder dreiging van geweld van jongens die ze redelijk goed kende, werd gedwongen om zich voor de webcam uit te kleden. Haar naaktfoto's werden vervolgens verspreid onder vrienden en binnen de kortste keren had het hele dorp het gezien. Jolles: "De jongens die dat doen, zien seks vooral als spel. Die bleken niet in staat zich in te leven in de verstrekende gevolgen die dat heeft

voor dit meisje. Bij hen is, misschien onder druk van hun vrienden, seks en gevoel nog volledig van elkaar losgekoppeld."

Omgevingsfactoren

Als dit gedrag te maken heeft met nog niet volgroeide hersenen, betekent dat dan dat er niets aan te doen is? Nee. Uit hersenonderzoek bij identieke pubertweelingen blijkt dat zij, ondanks hun identieke genenpakket, toch verschillende hersenstructuren hebben. En die verschillen zie je vooral in de gebieden die in de puberteit verder tot ontwikkeling komen, zoals de prefrontale schors. Daaruit kun je concluderen dat omgevingsfactoren een belangrijke rol spelen bij het tot ontwikkeling komen van de hersenen. Sterker nog: zonder de juiste omgeving, vindt er geen optimale groei plaats in het brein. Hoe ziet zo'n goede omgeving er dan uit?

Jolles: "Ouders en leerkrachten zouden pubers vaker moeten uitleggen wat het gevolg is van hun gedrag. Die jongens die dat meisje dwongen zich uit te kleden voor de webcam, moet je bijvoorbeeld leren dat seks niet alleen een spel is, maar ook alles met gevoel te maken heeft. Dit soort attitudes moeten thuis en op school voortdurend ter sprake komen. Ander voorbeeld: als je als moeder van een veertienjarige dochter merkt dat ze haar voormalige hartsvriendin niet wil uitnodigen op haar verjaardag, trek dan niet de schouders op. Leg uit dat dit nogal hard kan aankomen bij die vriendin. Laat haar zich een voorstelling maken van het gevoel dat ze zelf zou hebben in zo'n situatie. Het zal er misschien niet meteen toe leiden dat ze haar ex-vriendin zal uitnodigen, maar het feit dat ze zich meer heeft ingeleefd in de ander, helpt haar om een verantwoorde keuze te maken. Hierdoor zal haar brein zich verder ontwikkelen met als gevolg dat zij in de toekomst makkelijker een weloverwogen beslissing kan nemen."

School en studiehuis

Ook scholen zouden volgens Jolles meer rekening moeten houden met het puberbrein. Op zijn minst zouden ze vraagtekens kunnen zetten bij het studiehuis dat van kinderen veel vraagt op het gebied van plannen en organiseren. Relatief simpele vormen van planning zijn volgens hem al mogelijk als kinderen op de basisschool zitten. Maar de complexere vormen van plannen - anticiperen, plannen voor de langere termijn - die nodig zijn voor het studiehuis, zijn uitgerekend vaardigheden die pas aan het einde van de hersenontwikkeling gaan rijpen. Datzelfde geldt voor het vermogen om de consequenties van bepaalde beslissingen te overzien. Maar ondertussen moeten adolescenten wel zeer cruciale beslissingen nemen over het studieprofiel dat ze willen gaan volgen. Een goede begeleiding waarin pubers wordt gewezen op de consequenties van hun keuze, is dan op zijn minst noodzakelijk. Jolles maakt zich om die reden zorgen over de ontwikkeling binnen het onderwijs die ertoe leidt dat de leraar steeds meer verwordt tot een soort conciërge die alleen nog maar toezicht houdt. Want los van de begeleidende en motiverende rol die een leraar zou moeten spelen bij het nemen van cruciale beslissingen, zijn pubers volgens hem ook zeer gebaat bij een docent die hen weet

te inspireren. Die iets bij hen raakt. Die de stof als het even kan laat aansluiten bij datgene wat ze op die leeftijd heel interessant vinden: de liefde, de omgangsvormen tussen verschillende seksen, humor, sensatie, dat soort zaken. Als het de emoties maar beroert.

Slaappatroon

Een verhaal apart is het slaappatroon van pubers. Naarmate de puberteit vordert, zorgt het brein ervoor dat het mechanisme dat ons slapen en waken regelt, anders gaat werken. Zo wordt melatonine, een hormoon dat simpel gezegd ervoor moet zorgen dat we slaperig worden, later afgescheiden. Een

'Idealiter zouden scholen hun lesrooster moeten aanpassen aan het verschuivende slaappatroon van pubers'

puber wordt dus later moe. Desalniettemin heeft hij veel slaap nodig om alle prikkels van de vorige dag te kunnen verwerken. En veel betekent méér dan acht uur. Idealiter zouden scholen hun lesrooster moeten aanpassen aan dit verschuivende patroon. Want een adolescent die om elf uur naar bed gaat, zit waarschijnlijk niet echt fit om half negen in de schoolbanken. Is de begintijd niet aan te passen, dan zouden scholen volgens Jolles in ieder geval moeten proberen om belangrijke activiteiten waar veel aandacht voor nodig is - nieuwe stof, proefwerken en examens bijvoorbeeld - wat later in te roosteren. Dan zijn de hersens beter in vorm.

Ouders zouden de slaap van hun pubers kunnen bevorderen door hen aan te moedigen om hun brein een uur voor het slapen gaan tot rust te laten komen. Dat betekent:

'Voor het slapen gaan minstens een uur geen interactieve computerspelletjes meer spelen'

een uur - liefst twee uur - voor het slapen gaan geen geestelijke inspanningen te verrichten die het brein sterk activeren. Geen interactieve computerspelletjes voor het slapengaan dus!

Ieder een eigen tempo

Tot slot wijst Jolles er nog op dat ieder brein zich op zijn eigen tempo ontwikkelt. Jolles: "Je hoeft niet altijd in te grijpen als je zoon of dochter even niet op de gemiddelde koers zit. Er zijn nou eenmaal heel veel verschillende cognitieve functies. Als een kind in een bepaalde functie wat achter is, kan het best zijn dat hij of zij in een andere functie juist weer wat beter is. In veel gevallen is het gewoon een kwestie van rijping van het brein."

bron: www.hersenenleren.nl

“Ik dacht dat dit mijn studie was”

Wendy Degens en Irene Smeets

Kiezen is moeilijk, zeker voor de middelbare scholier: welke universiteit is de leukste? Kies ik voor bewegingswetenschappen of zal ik toch de sportacademie proberen? Als de studie een half jaar later niet lekker loopt, moet de balans worden opgemaakt. Gelukkig is er de 1-februari-regeling. Eerstejaars kunnen zich vóór deze datum uitschrijven zonder dat ze een studieschuld hebben opgebouwd.

“Iedereen kan kiezen. Zelfs een vierjarig kind,” zegt neuro-psycholoog Jelle Jolles. “Ze neemt het gele in plaats van het rode snoepje. Het gaat om een keuze in het hier-en-nu. De overweging ontbreekt echter. Net als de capaciteit om te plannen op lange termijn of om prioriteiten te stellen. De hersenen moeten zich nog ontwikkelen. En dat proces stopt niet in het twaalfde levensjaar.”

Zijn conclusie, die door wetenschappelijk onderzoek is gestaafd en sinds een aantal jaren in de spotlights staat, luidt dan ook: rijping van het brein gaat door tot na het twintigste levensjaar. “Die wetenschappelijke vondst kunnen we toepassen in het onderwijs”, gaat de hoogleraar verder. “De hersenen van eerste-, tweede- en zelfs derdejaars studenten zitten nog in een rijpingsproces. Veel scholieren die een vervolgopleiding moeten kiezen, denken bij voorbaat niet na over arbeidsperspectieven”, vertelt Jolles, die ook voorzitter is van de Commissie Hersenen en Leren, in het leven geroepen door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek en het Ministerie van Onderwijs.

Twijfel

Zodra de eerste toetsresultaten er zijn, slaat bij sommigen de twijfel toe, merken de studieadviseurs. “Onder de kerstboom maken ze met hun familie de balans op”, zegt Heleen Vliex, studieadviseur rechten. “Vervolgens komen ze langs voor een afspraak, als ze al niet door de faculteit zijn opgeroepen omdat de cijfers het ergste doen vermoeden.” “Slechte resultaten hebben verschillende redenen”, meent Eddy van der Meulen, studieadviseur gezondheidswetenschappen: problemen met de motivatie, met het indelen van de tijd of met het niet kunnen onderscheiden van hoofd- en bijzaken. “Uit een hele lijst met artikelen en boeken lukt het ze niet een schifting te maken.”

Tweede keus

Vaak spelen ook andere zaken een rol. De studie is niet de eerste keuze: het allerliefste studeren ze iets anders, maar dat is onmogelijk doordat ze bijvoorbeeld uitgeloot zijn. Een ander deel van de twijfelaars functioneert beter op een beroepsopleiding en weer anderen hebben persoonlijke problemen. En tot slot zijn er studenten die het inhoudelijk tegenvalt; de opleiding is te wazig of te zwaar.

Houvast

“Foute keuzes zijn niet te voorkomen,” zegt Eddy van der Meulen. “We hebben open dagen, staan op beurzen, gaan naar middelbare scholen, organiseren verdiepingdagen, maar het beeld dat sommige scholieren van de universiteit of een studie hebben, kun je niet makkelijk veranderen.” Om maar te zwijgen over onderzoek. “Dat valt niet uit te leggen aan middelbare scholieren. Ja, er zal er misschien eentje tussenzitten die begrijpt waar je het over hebt, omdat toevallig iemand in zijn familie onderzoeker is, maar het merendeel kan er zich geen voorstelling bij maken.”

De 1 februari-regeling

Eerstejaars die de studie niet meer zien zitten, kunnen vóór 1 februari de studiefinanciering stopzetten. De reeds genoten studiefinanciering wordt direct omgezet in een gift.

Wie zich ná 1 februari uitschrijft, moet binnen tien jaar een diploma halen om de studiefinanciering omgezet te krijgen in een gift.

Keerzijde voor beide groepen is dat de verbruikte maanden studiefinanciering afgetrokken worden van het totaal van 48 maanden prestatiebeurs die een student kan krijgen. (Studenten die een langere studie, zoals bv. geneeskunde, volgen hebben recht op een langere periode.)

Gebruik maken van deze regeling kan maar één keer!

Jelle Jolles' conclusies uit hersen- en cognitieonderzoek zouden van invloed moeten zijn op de wijze van voorlichten. Jolles: “Er is een taak weggelegd voor leraren van de middelbare school, voor voorlichters van onderwijsinstellingen en voor ouders. Zij moeten steun en sturing geven. Adolescenten hebben houvast nodig.” Zoals Jolles ook al in een artikel in *Observer* betoogde: “Een leraar op een middelbare school is een soort conciërge geworden die aanwijst waar de boeken staan. Niet langer een bevolgen leerkracht die leerlingen enthousiast weet te maken, ook als de leerstof vervelend of saai is. Uit onderzoek naar hersenen en cognitie blijkt dat motivatie nóg belangrijker is dan iedereen dacht.”

De hamvraag: hoe worden scholieren enthousiast? “Als ze zich een voorstelling kunnen maken van datgene wat een professional -van psycholoog tot cultuurwetenschapper- in het dagelijkse leven doet,

dan pas gaat het beroep leven. Nieuwsgierigheid moet worden opgewekt. Nu wordt er platte kennis gegeven in folders en op websites. Scholieren krijgen een glossy foto voorgeschoteld van een meisje dat lacht, cultuurwetenschappen heeft gestudeerd en nu conservator is in een museum. Maar ze zien niet meer dan de buitenkant. Van

het werk dat ze doet kunnen ze zich geen voorstelling maken." Niet voor niets, stelt Jolles, gaan kinderen vaak hetzelfde beroep uitoefenen als hun vader of moeder. "Ze weten min of meer waar ze mee bezig zijn, mede door de verhalen die ze tijdens het avondeten uit de doeken doen. Het gaat om het inleven."

PGO past niet bij mij

Twee weken geleden is Jasmine Vluggen gestopt met haar studie gezondheidswetenschappen. "De 1 februari-regeling gaf de doorslag", zegt de ze. Maar ze is niet vertrokken vanwege gebrek aan motivatie. "Nee, ik wilde heel graag, maar het lukte niet. Het probleemgestuurde onderwijs past niet bij mij. Ik wist gewoon niet wat ik moest leren voor een toets."

Met slechte resultaten als gevolg. En dat terwijl ze het allemaal zo goed kon uitleggen aan medestudenten die de stof niet begrepen. Iedereen zei ook altijd dat ze makkelijk een acht voor de toets zou halen, maar dan had zij een vijf en de anderen een acht. Momenteel oriënteert ze zich opnieuw op studies die haar voorbereiden op een baan in de gezondheidszorg, als hulpverlener of psycholoog.

Van het idee dat ze een universitaire studie moet volgen is ze afgestapt. Academische opleidingen draaien meestal om onderzoek. Dat ziet ze niet zitten. Klinische psychologie in Nijmegen valt dus ook af. "Misschien wordt het in september een beroepsopleiding." Maar voordat het zover is gaat ze aan het werk bij Holland Casino. "Ik moet toch geld verdienen."

Twijfel

Catherine Wolfs, eerstejaars cultuurwetenschappen aan de Universiteit van Maastricht, twijfelt. "Tijdens de open dag aan de faculteit werd mij verteld dat er veel kunst in het programma zou zitten." Tot nu toe heeft ze daar nog niets van gemerkt. "Het eerste blok bestond alleen maar uit filosofie. Als ik iets niet leuk vind, is het dat. Ik had wel iets verwacht, maar niet acht weken lang. Ik rekende op een combinatie van vakken."

Ondanks de tegenzin heeft ze haar studiepunten tijdens de eerste herkansing binnengehaald.

Het tweede blok, dat over de verlichting en de romantiek ging, vond ze een stuk interessanter. Maar ook daar dook weer filosofie op: een taak over Descartes. "Ik had echt geen zin om daaraan te beginnen."

Ze worstelt, maar is vastbesloten het eerste jaar af te maken. Haar lievelingsvakken op het gymnasium waren de kunstvakken, misschien switch ze naar kunstgeschiedenis in Utrecht.

"Mijn moeder vindt dat CW dé studie is voor mij. Ze is ook meegegaan naar de open

dagen en denkt dat kunstgeschiedenis te beperkt is. Met CW kan ik meer. Maar wanneer ik hier niet gelukkig ben, moet ik switchen, vindt ze."

bron: www.hersenenenleren.nl

Stoppen met studeren, wat en hoe?

1. uitschrijven aan de universiteit
2. opzeggen studiefinanciering bij IB-Groep
3. OV-kaart direct inleveren bij een postkantoor
4. baantje zoeken, want je krijgt geen studiefinanciering meer!

Erkenning van Verworven Competenties

Frouke Welling

Mocht het niet allemaal voor de wind gaan, dan zitten onze pubers nogal eens met een gebroken schoolopleiding. Vaak hebben ze allerlei werkervaring, gestudeerd buiten school om; ze hebben in het buitenland gezeten, vrijwilligerswerk gedaan. Voor deze categorie zou ik willen wijzen op EVC, de erkenning van elders of eerder verworven competenties. Het is een methode om verworven mogelijkheden en vaardigheden zichtbaar te maken en te erkennen. De procedure kent drie vaste onderdelen:

1. Inventariseren van persoonlijke competenties in een portfolio
2. Vergelijken van deze competenties met een bepaalde opleidingsstandaard. Dit kan vrijstellingen opleveren, certificaten of diploma's.
3. Het vastleggen van een persoonlijk ontwikkelingsplan om aanwezige competenties verder te ontwikkelen.

Een EVC-procedure duurt gemiddeld acht weken en levert gemiddeld een half diploma op en daarmee motivatie en vertrouwen om ook de andere helft van dat diploma te halen.

HBO-opleidingen

Steeds meer HBO-opleidingen bieden deeltijdstudenten en duale studenten (werken en leren) de mogelijkheid hun elders en eerder verworven competenties te toetsen. Het resultaat van zo'n toetsingsprocedure is dat je vrijstelling krijgt voor bepaalde onderdelen van de studie. Het is motiverend als je de studieduur daardoor kunt bekorten. Hiervoor kun je je alleen aanmelden als je 21 of ouder bent, in het bezit bent van een mbo-, havo- of vwo-diploma en ten minste drie jaar werkervaring hebt. Die ervaring moet wel deels op hbo-niveau zijn, anders beschik je immers niet over die elders verworven competenties. Dat betekent dat je al coördinerende taken hebt, beleidsmatig werk doet en je eigen werk kunt organiseren. Ook moeten er mensen in je werkomgeving zijn die kunnen getuigen van je werkniveau.

Omdat EVC nog in ontwikkeling is, zullen de mogelijkheden om er gebruik van te maken alleen maar toenemen. Kijk voor meer informatie op www.kenniscentrumevc.nl en www.carrieretijger.nl

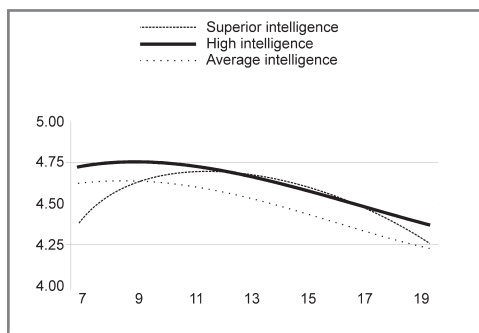
De grote verbouwing

Marion Knops

Wij waren in gesprek met een moeder van een hoogbegaafde meid van tien jaar die in groep acht zit. Ze vertelde ons dat zij het met haar man over de aankomende pubertijd van hun dochter had gehad. Ze waren beiden tot de conclusie gekomen dat de pubertijd wel zou gaan meevallen omdat hun dochter alles aan pubergedrag al had laten zien. Ze gaven aan dat ze de pubertijd van hun dochter al doorleefd hadden samen met dochterlief. Of wij dat konden beamen...?

Philip Shaw: "People with very agile minds tend to have a very agile cortex."

Dr. Philip Shaw (NIMH en McGill universiteit) en zijn team vonden een relatie tussen de dikte van de cortex en het IQ waarbij leeftijd een variabele blijkt. De ontwikkeling doet zich met name voor in de voorhoofdskwab (deel van de hersenen) de plek waar het abstract denken, plannen en andere bewuste acties zetelen. Het IQ is gerelateerd aan de mate van groei (zie curve) van de cortex. Shaw heeft drie groepen kinderen om de twee jaar, van hun zevende tot hun negentiende, met behulp van MRI-scans onderzocht. De kinderen waren onderverdeeld aan de hand van hun IQ scores: normaal (83-108) hoog (109-120) en hoogbegaafd (121-145).

Fascinerend was het feit dat deze groepen hun eigen hersengroei-curve lieten zien. Hoogbegaafde kinderen die startten met een relatief dunne cortex groeiden extreem snel door naar een (verhoudingsgewijs) dikke cortex om daarna door te groeien naar een hele

dunne, maar zeer efficiënte cortex. "Use it or lose it". Het gaat om het snoeien in het brein: hoe efficiënter dat gebeurt hoe slimmer je bent.

Philip Shaw: "People with very agile minds tend to have a very agile cortex."

In het artikel ".....En dan vliegen de stukken over het bord" geef ik al aan dat Ellen Winner vaststelt dat tachtig procent van de hoogbegaafden een groot verschil vertoont tussen de verbale en de performale capaciteiten. Dit uit zich in het hebben van weinig structuur, moeite met plannen, vergeetachtigheid, zwart-wit denken, hevige driftbuien en tics. Het is voor een hoogbegaafd kind in het voortgezet onderwijs geen vanzelfsprekende zaak om op tijd te gaan leren voor een proefwerk, de belangrijke dingen in je agenda te noteren en tegelijk ook nog je gymkuren bij je te hebben. Daarbij beheersen veel hoogbegaafde kinderen de vaardigheid "leren" niet.

Een brugklasser die twee weken op school zit:

"Hoe gaat het met Frans?"

"Makkie!"

"Let wel op want kinderen zoals jij krijgen daar toch problemen mee."

"Nee hoor ik niet!"

Dezelfde brugklasser twee weken later:

"Hoe gaat het?"

Er wordt een hoofd op tafel gelegd. *"Niet goed!"*

"Vertel..."

"Ik heb een één voor Frans....!"

Ik schiet in de lach, verbaasd en verontwaardigd over hoe een leerkracht een kind kan ontmoedigen.

"Daar valt niet om te lachen", krijg ik terecht als reactie van deze verdrietige brugklasser.

Jelle Jolles: "Neem logisch denken. In de Cito-toets heeft dat een belangrijke plaats. Maar de hersenfunctie voor logisch denken is rond het veertiende jaar nog steeds niet volgroeid."

Dr. Jelle Jolles heeft uitgebreid gekeken naar de groei van het puberbrein en in hoeverre het onderwijs hier rekening mee houdt.

Hersenen groeien door prikkels: alles wat er door de omgeving geboden wordt bepaalt hoe de hersenen groeien. Terwijl we er eerst meenden dat de hersenen uitgegroeid waren met twaalf jaar blijkt uit recent onderzoek dat de hersenen dan nog lang niet volgroeid zijn. Al ben je volgens de wet met achttien jaar volwassen, de hersens zijn dat op dat moment nog niet. Jolles vindt de prikkeling een bepalende factor in de ontwikkeling van de hersenen; hij geeft aan dat erfelijke factoren een mindere rol spelen.

Een dertienjarige knul laat ons zien hoe je een pen razendsnel kunt veranderen in een goed werkende proppenschieter.

Jolles zegt dat tien- tot vijftienjarigen zoeken naar belevenissen in het hier en nu. Hun seksuele beleving is bijvoorbeeld nog niet gekoppeld aan een relatie met de andere sekse.

Veertien- tot zestienjarigen overzien de consequenties van hun gedrag niet. De voorhoofdskwab is in de groei. In de voorhoofdskwab zetelt niet alleen het denken maar ook het structureren en plannen, het herbergt ook het herkennen van de consequenties van gedrag. Eigenlijk alles wat je verstandig en sociaal maakt moet opnieuw groeien. Het hersendeel, de voorhoofdskwab, dat vooruit kan plannen, overzicht heeft en leert dat sommige dingen niet kunnen en andere wél kunnen, een zelfreflectie heeft en keuzes kan maken is bij meiden klaar op hun twintigste en bij jongens op hun drie- tot vijfentwintigste.

Een veertienjarige meid met een uitstraling van een achttienjarige komt nadat de begeleiding al vier maanden gestopt was weer terug

op gesprek.

"Wat is er aan de hand?"

"Ik krijg het schoolwerk niet gepland, het is zoveel!. Ik ga aan het stampwerk beginnen en ben het daarna gewoon weer vergeten. Ik weet niet hoe ik nu verder moet."

Barbara Strauch: "het is een grote verbouwing".

Volgens auteur en wetenschapsjournaliste Barbara Strauch kan er een hoop mis gaan. Dat komt doordat de hersenen in die periode een grote herstructurering doormaken. De herstructurering omvat veranderingen in de frontale hersenkwab, de cortex, het limbisch systeem en de amygdalum. Miljoenen van schakelingen worden gerealiseerd, nog eens miljoenen worden er weggevaagd. Neurochemicaliën overspoelen het puberbrein en zetten het opnieuw in de verf. Puberhersenen zijn daardoor kwetsbaar en nog steeds bezig om te worden wat ze gaan zijn.

Een zestienjarige meid wil met haar ouders praten over het feit dat de ouders alles van haar tentoongestelde gedrag onder het matje "puberen" vegen. Ouders geven toe dat er wel wat vooroordelen zijn ten aanzien van pubers maar dat er toch zaken zijn die er wel degelijk onder vallen, dit alles met voorbeelden ingekleurd levert vervolgens de reactie op:

"Jullie bejaarden snappen er ook niets van!"

Strauch: "Pubers gaan twee uur later dan toen ze jong waren melatonine afscheiden."

Melatonine is een stof die afgescheiden wordt in de hersenen en die er onder andere voor zorgt dat we kunnen slapen. Bij pubers verschuift de afgifte van deze stof plotseling twee uur. Ze kunnen dus pas twee uur later inslapen en moeten dit in de ochtend ook weer inhalen. Laat nu onze hele maatschappij hier niet op ingericht zijn. Dit zorgt voor slecht presterende leerlingen met een pesthumeur.

Kijkend naar het functioneren van een hoogbegaafde puber in het onderwijs, aan de hand van deze bevindingen, heeft onze puber een zware klus.

Heeft de puber het eerste uur een proefwerk dan is er een grote kans dat het slechter gemaakt wordt dan wanneer hij dit in het zesde uur moet doen. Als deze leerling in het derde jaar gevraagd wordt om een "beroepskeuze" te maken, weten we nu dat hij dat nog echt niet kan en nog heel lang moet wachten voordat hij dat wel kan. In de tweedefase van het voortgezet onderwijs wordt er van leerlingen verwacht dat ze tot een half jaar vooruit kunnen plannen. We weten nu dat ze dat echt niet kunnen.

Hoogbegaafde pubers hebben er nog een probleem bij: hun inherente structuurprobleem en het ontberen van leervaardigheden.

Hoe overleef je dan een middelbare school die gericht is op een volgroeiend brein en op dat niveau eisen stelt?
Pubers sterkte!!

www.vacare.nl

Bronnen:

Jelle Jolles: www.jellejolles.nl

Barbara Strauch: vangoghghuis.nl/bibliotheek/puberteit.htm

Philip Shaw : www.nimh.nih.gov/science-news

Rita Carter: Mapping the Mind, Phoenix, 1998

Uit de krant

Ouder bestraft voor privées hoogbegaafde
uit: NRC, 12-12-2007, door Derk Walters

In december 2007 is een ouder bestraft wegens ontduiking van de Leerplichtwet. Het gaat hier om een initiatiefnemer van een plusklas. Het betreffende kind ging een ochtend in de week naar een particuliere plusklas. Volgens de kantonrechter was er geen goed overleg geweest met de school van het kind, ook voldeed de particuliere plusklas niet aan de eisen voor een volwaardige onderwijsinstelling.

Als een leerling onder schooltijd naar een plusklas gaat moet de school toestemming geven, er mag van ouders geen verplichte bijdrage worden gevraagd en de leerkrachten moeten een onderwijsbevoegdheid hebben.

Middelbare school voor hoogbegaafde
uit: Volkskrant, 28-03-2008, door Robin Gerrits

Na de zomervakantie beginnen scholengemeenschappen in Arnhem en Zwijndrecht met klassen voor uitsluitend hoogbegaafden. Veel andere scholen voor voortgezet onderwijs hebben plannen om hetzelfde te doen. Volgens Jan Hendrickx van het Leonardo-onderwijsconcept moet er een doorlopende leerlijn komen, van basisschool tot en met de universiteit. In 2007 begonnen twee basisscholen in Apeldoorn en Venlo met 'Leonardo-klassen', komend schooljaar volgen Rijswijk, Geleen en Hengelo.

Het Olympuscollege in Arnhem begint – los van Leonardo – met een aparte afdeling. Kinderen met een IQ vanaf 125 komen in aanmerking, een intelligentie- en persoonlijkheidsonderzoek is verplicht. Er is lang geprobeerd om de hoogbegaafde kinderen in gemengde klassen extra aandacht te geven. Dit is te afhankelijk van de welwillende docent. Er is plaats voor 25 leerlingen en er zijn (vanuit het hele land) al veel meer aanmeldingen.

In Zwijndrecht begint het Walburgcollege met een aparte afdeling. Hier gaat men werken volgens het topdown-leerconcept van Leonardo. Er is plaats voor tien tot twintig kinderen.

Bij beide scholen wordt een bijdrage van de ouders gevraagd, op termijn hopen de scholen onder het speciaal onderwijs te vallen.

Natuurlijk is er ook kritiek op deze aanpak: het Leonardo-concept zou teveel gericht zijn op cognitieve uitdagingen. Hoogbegaafde kinderen zouden juist om moeten gaan met kinderen met een andere intelligentie. Voor hun latere functioneren zou het van belang zijn contact te houden met de maatschappij.

Jan Hendrickx stelt daar tegenover dat de kinderen onderdeel zijn van de school, al krijgen ze vaak apart les, vakken als drama en gym doen ze met andere kinderen samen.

Ik zou er nog aan toe willen voegen: natuurlijk zal niet elke hoogbegaafde leerling dit aparte onderwijs nodig hebben. Maar voor degenen die in een klas zitten waar ze buiten de groep vallen, kan de schooltijd zo ellendig zijn, dat er echt geen sprake is van een positief effect door het omgaan met de andere leerlingen. Dan mogen we blij zijn met deze nieuwe mogelijkheden op passend onderwijs.

Activiteitenkalender

Wanneer?

Wat?

Waar?

HINT Noord- & Zuid-Holland

meer informatie op www.hintnoordzuidholland.nl

weekend 17 en 18 mei	meisjesweekend	Stella Maris, Zandvoort
zondag 18 mei	kinderclub BijdeHINT	Parkwijk, Almere
zondag 18 mei	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten
zaterdag 24 mei	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
dinsdag 27 mei	lezing Janneke Baas	AccentCollege, Vlaardingingen
vrijdag 6 juni	Algemene Ledenvergadering	Purmerend
zaterdag 7 juni	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
zondag 8 juni	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten
weekend 14 en 15 juni	jongensweekend	Stella Maris, Zandvoort
zondag 22 juni	kinderclub BijdeHINT	Parkwijk, Almere
zondag 29 juni	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten
weekend 13 en 14 september	meisjesweekend	Stella Maris, Zandvoort
zondag 21 september	kinderclub BijdeHINT	Parkwijk, Almere
weekend 4 en 5 oktober	jongensweekend	Stella Maris, Zandvoort
zondag 19 oktober	kinderclub BijdeHINT	Parkwijk, Almere

Weekendkampen

georganiseerd door HINT Noord- & Zuid-Holland

De meisjes- en jongenskampen worden georganiseerd in Zandvoort.
Tijd: van zaterdagmiddag 17.00 uur tot zondag 17.00 uur.

De data kunt u vinden in de activiteitenkalender op www.hintnoordzuidholland.nl

Informatie en aanmelden bij Mia Pietersen, tel. 0299-640315 (na 20.00 uur), of m.pietersen@hccnet.nl
Kosten €20. Aanmelding sluit een week voor de aanvang van het kamp!

HINT Noordoost organiseert ook weekendkampen.

HINTS CopyRight

is een uitgave van

en verschijnt 4 keer per jaar.

HINT Nederland is een federatie van verenigingen en een stichting voor belangenbehartiging van hoogbegaafden in onderwijs en ontwikkeling.

voor uitgebreide informatie:

HINT Nederland	Postbus 3074	5203 DB 's-Hertogenbosch	www.hintnederland.nl
HINT Noord-Brabant	Postbus 3064	5203 DB 's-Hertogenbosch	www.hint-noord-brabant.nl
HINT Noord- & Zuid-Holland	Postbus 32015	2303 DA Leiden	www.hintnoordzuidholland.nl
HINT Limburg	Havenstraat 16	6051 CR Maasbracht	www.hintlimburg.nl
HINT Noordoost	Van Laerstraat 2	7731 EN Ommen	www.hint-noordoost.nl
redactieadres: redactie@hintnederland.nl			

U kunt op elk moment van het jaar lid worden (€30 per jaar). Beëindiging van het lidmaatschap gaat in aan het eind van het kalenderjaar als uw mededeling voor eind november bekend is bij de ledenadministratie.